

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 220/06-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti B., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. L., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05 porušil základné právo spoločnosti B., a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Spoločnosti B., a. s., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti B., a. s., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 887 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatšesť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. J. L., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 4. júla 2006 č. k. I. ÚS 220/06-15 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť spoločnosti B., a. s., B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. L., B., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05.

Z obsahu s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že návrhom podaným okresnému súdu 13. júla 2005 sa s'ťažovateľka domáhala vydania platobného rozkazu na zaplatenie 96 938 Sk s príslušenstvom z dôvodu nezaplatenia leasingovej splátky spoločnosťou P., P.

(ďalej len „odporca“). Podľa sťažovateľky okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05 koná s priet'ahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„Zo strany príslušného všeobecného súdu nebol odo dňa doručenia predmetného návrhu urobený žiaden úkon. Právny zástupca sťažovateľa kontaktoval dňa 9. 12. 2005 súd s požiadavkou vysvetlenia tejto nečinnosti. Napriek prísľubu skorého začatia konania v predmetnej veci, priet'ahy trvali naďalej.

Vzhľadom na to, že sa vo veci nekonalo, podal sťažovateľ dňa 2. 3. 2006 žiadosť o prešetrenie priet'ahov predsedovi všeobecného súdu, v ktorej požiadal o vydanie platobného rozkazu do 10. 3. 2006. V odpovedi doručenej dňa 12. 4. 2006 na sťažnosť z dôvodu priet'ahov konaní súd konštatoval, že je čiastočne odôvodnená, avšak z dôvodu veľkého množstva vybavovaných vecí nebolo možné zabezpečiť plynulejšie konanie. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola vydaná súdom dňa 7. 3. 2006, čiže takmer tri štvrté roka odo dňa zaslania návrhu na vydanie platobného rozkazu.

Do dnešného dňa t. j. 16. 6. 2006 nebol príslušným súdom vydaný platobný rozkaz v predmetnej veci ani nebola zaslaná žiadna výzva v zmysle s ustanovenia § 43, ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ktorým by súd žiadal odstránenie väd ani urobený iný právny úkon.

Sťažovateľ má za to, že dochádza k nepopierateľným priet'ahom v konaní zo strany príslušného súdu.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Trnava vo veci vedenej pod. sp. zn. 27 Rob 99/2005 porušil právo obchodnej spoločnosti B. a. s., B., (...) aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod. sp. zn. 27 Rob 99/2005 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Obchodnej spoločnosti B. a. s., B., (...) priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 15.000,- Sk (slovom pätnásť tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Trnava je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania vo výške 6. 887,- Sk, a to za 2 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) po 2. 730,- Sk (§ 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.), 2 x paušál 164,- Sk * 19 % DPH.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka JUDr. H. G. listom č. Spr 1407/06 zo 14. augusta 2006 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 25. augusta 2006.

2.1 Predsedníčka okresného súdu okrem popisu procesných úkonov v predmetnej veci vo svojom vyjadrení uviedla:

„V danej veci považujeme sťažnosť sťažovateľa za čiastočne dôvodnú v súvislosti s dátumom podania žaloby dňa 13. 7. 2005 na súd a ďalšie úkony vo veci vykonané ako bolo uvedené zhora. Úkony boli vykonané vyššou súdnou úradníčkou v takom časovom odstupe, ktorý zodpovedá jej pracovnej zaťažnosti.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania...“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Samotný Okresný súd Trnava vo svojom vyjadrení pripúšťa, že sťažnosť sťažovateľa je sčasti prípustná (za dobu od podania žaloby po zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku), odôvodňuje ju však pracovnou vyťaženosťou súdnej úradníčky. Ako som uviedol v bode II. ústavnej sťažnosti ako obranu súdu nemožno rešpektovať ani skutočnosť,

že z dôvodov personálneho obsadenia a množstva prebiehajúcich konaní nie je možné prerokovať vec bez zbytočných prietahov. (II. ÚS 48/96, II. ÚS 18/98).

K uvedenému považujem za potrebné uviesť, že pre sťažovateľa v pravidelných dvojmesačných intervaloch vyhotovujem prehľad prebiehajúcich súdnych konaní a nebyť mojich telefonátov na Okresný súd Trnava a urgencií na riadny postup v danej veci by výzva na zaplatenie súdneho poplatku nebola do dnešného dňa vydaná.

(...) súhlasím s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva - ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 27 Rob 99/05:

- 13. júl 2005 – sťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu domáhala vydania platobného rozkazu, ktorým by sa odporcovi uložila povinnosť zaplatiť jej 96 938 Sk s príslušenstvom z dôvodu omeškanej leasingovej splátky za prenájom osobného motorového vozidla;

- 6. marec 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby zaplatila súdny poplatok za návrh;
- 20. marec 2006 – sťažovateľka zaplatila súdny poplatok;
- 3. júl 2006 – okresný súd vydal platobný rozkaz v súlade s návrhom sťažovateľky;
- 2. august 2006 – odporca podal proti platobnému rozkazu odpor.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

(ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Rob 99/05 o návrhu sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie nevykazuje znaky právnej ani faktickej zložitosti veci. Samotné vydanie platobného

rozkazu tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a predstavuje formu rozhodnutia vo veci samej v skrátrenom konaní, ktorého účelom je urýchlenie súdneho konania v skutkovo a právne jednoduchých veciach.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si neplnila riadne a včas svoju poplatkovú povinnosť (podľa § 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, v platnom znení – poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu), čo je okolnosť, na ktorú ústavný súd nemohol neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy. A fortiori musel ústavný súd na túto okolnosť prihliadať v danej veci vzhľadom na to, že sťažovateľka ako navrhovateľka v konaní pred okresným súdom bola kvalifikovane právne zastúpená.

Na druhej strane ústavný súd konštatuje, že so sťažovateľkou označenými právami je málo zlučiteľný taký postup štátneho orgánu (súdu), ktorého výsledkom je, že až po niekoľkých mesiacoch od začatia konania (v danom prípade po viac ako 7 mesiacoch) okresný súd pristúpil ku kvalifikovanej výzve sťažovateľky (navrhovateľky), aby zaplatila súdny poplatok za návrh, teda k výzve, ktorá svojou povahou patrí k úkonom vykonávaným spravidla na začiatku občianskeho súdneho konania (mutatis mutandis I. ÚS 21/00, I. ÚS 33/01, I. ÚS 175/06). Táto okolnosť (nezaplatenie súdneho poplatku), teda sama osebe nemôže ospravedlniť nečinnosť okresného súdu ani urobiť sťažovateľku výlučne zodpovednou za vzniknutý priet'ah (pozri napr. I. ÚS 47/96).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti konštatuje, že aj keď obdobie od 13. júla 2005 – do 6. marca 2006, t. j. viac ako 7 mesiacov, v ktorom bol okresný súd v predmetnej veci nečinný, resp. nevykazoval relevantnú procesnú činnosť, samo osebe neodôvodňuje vyslovenie záveru o porušení práv sťažovateľky zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, na druhej strane celkovú dobu posudzovaného konania pred okresným súdom, t. j. takmer jeden rok

nemožno vzhľadom na charakter konania (o vydanie platobného rozkazu) vo vzťahu k týmto právam považovať za ospravedlniteľnú.

Poznámku predsedníčky súdu, že *„úkony boli vykonané vyššou súdnou úradníčkou v takom časovom odstupe, ktorý zodpovedá jej pracovnej záťaži“*, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 Sk, ktoré založila na tomto odôvodnení: *„Sťažovateľ vychádzajúc takisto z ustanovenia článku 127 ods. 3 ústavy požaduje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- Sk, za ujmu v podobe právnej neistoty z nekonania všeobecného súdu a taktiež z dôvodu nemožnosti domôcť sa svojho oprávneného nároku v podobe vymáhanej pohľadávky voči žalovanému.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázanie okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti považuje za primerané vo výške 15 000 Sk, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu). Za tri úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena trikrát 2 730 Sk a režijný paušál trikrát 164 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 8 682 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 1 649,58 Sk, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú zaokrúhlene celkovú sumu 10 332 Sk.

Vzhľadom na to, že právny zástupca si uplatnil náhradu trov len vo výške 6 887 Sk, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov len vo výške uplatneného nároku tak, ako je to uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2006